રમત – ગમત

1	હોકી
	મેદાન : લંબાઈ ૯૧.૪૪ મીટર, પહોળાઈ ૫૦ થી ૫૫ મીટર દડો : વજન : ૧૫૫ થી ૧૬૩ ગ્રામ હોકી સ્ટીક : વજન ૨૪૦ થી ૭૯૩ ગ્રામ , લંબાઈ ૧ મીટર ગોલના બે થાંભલા વચ્ચેનું અંતર : ૩.૬૫ મીટર એક ટીમના ખેલાડીની સંખ્યા : ૧૧ રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : સ્ટ્રોક, પેનલ્ટી, સ્કુપ, રેફરી, સ્ટિક, અંડર કટિંગ, વુલી, સેન્ટર ફોરવર્ડ, રોલ ઓન, પુશઈન, શૂટિંગ, ફૂલ બેક, કેરી, બુલી, ડ્રીબલ, શોર્ટ કોર્નર, સાઈડ લાઈન, હોકી ભારતની રાષ્ટ્રીય રમત છે. હોકીની પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય મેચ ૨૬ જુન ૧૮૯૫માં રાઈલમાં વેલ્સ અને આયરલેન્ડ વચ્ચે રમાઈ હતી. હોકીની સર્વોચ્ચ સંસ્થા ફેડરેશન ઈન્ટરનેશનલ ઘી હોકી FIH છે. જેની સ્થાપના ૧૮૮૪માં થઈ હતી. આંતરરાષ્ટ્રીય હોકીના મેચનો સમયગાળો ૭૦ મિનિટનો હોય છે. ઓલિમ્પિકમાં સૌથી વધુ આઠ વખત હોકીનો ગોલ્ડ મેડલ ભારતે જીતેલા છે. અત્યાર સુધીમાં કુલ ૧૨ હોકીના વિશ્વકપ યોજાયા છે.

વર્ષ	સ્થાન	વિજેતા	ઉપવિજેતા	ભારતનું સ્થાન
૧૯૭૧	બાર્સિલોના	પાકિસ્તાન	સ્પેન	ત્રીજું
૧૯૭૨	એમસ્ટર્ડમ	હોલેન્ડ	ભારત	બીજુ
૧૯૭૫	કુઆલાલમ્પુર	ભારત	પાકિસ્તાન	પ્રથમ
૧૯૭૮	બ્યુનસ આયર્સ	પાકિસ્તાન	હોલેન્ડ	છઠ્ઠું
૧૯૮૨	મુંબઈ	પાકિસ્તાન	પ.જર્મની	પાંચમું
૧૯૮૬	લંડન	ઓસ્ટ્રેલિયા	ઈન્ગ્લેન્ડ	બારમું
૧૯૯૦	લાહોર	હોલેન્ડ	પાકિસ્તાન	દસમું
૧૯૯૪	સિડની	પાકિસ્તાન	હોલેન્ડ	પાંચમું
૧૯૯૮	યુટ્રેકટ	હોલેન્ડ	સ્પેન	નવમું
૨૦૦૨	કુઆલાલમ્પુર	જર્મની	ઓસ્ટ્રેલિયા	દસમું
૨૦૦૬	જર્મની	જર્મની	ઓસ્ટ્રેલિયા	અગિયારમું
૨૦૧૦	દિલ્લી	ઓસ્ટ્રેલિયા	જર્મની	આઠમું
૨૦૧૪	હેગ	ઓસ્ટ્રેલિયા	નેધરલેન્ડ	નવમું

2	ફૂટબોલ
	મેદાન : લંબાઈ ૯૧ થી ૧૨૦ મીટર, પહોળાઈ : ૪૫ થી ૯૧ મીટર દડો : વજન: ૩૯૬ થી ૪૫૩ ગ્રામ, પરીઘ : ૬૮ થી ૭૧ સે.મી. એક ટીમના ખેલાડીઓની સંખ્યા : ૧૧ રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : કોર્નર કીક, પેનલ્ટી, ડ્રોપ કીક, ડ્રીબલ, ફ્રિ કીકી, સીઝર્સ, હેન્ડબોલ, સ્ટ્રાઈકર, સ્વીપર, ફુલબેક, હાફબેક ફુટબોલની શરૂઆત ઈન્ગલેન્ડ થી થઈ હતી. વિશ્વની સૌ પ્રથમ ફુટબોલ કલબ શેફિલ્ડ ફુટબોલ કલબ ૧૮૫૭માં ઈન્ગલેન્ડમાં સ્થપાઈ હતી.

www.marugujarat.in

ભારતમાં સ્થાપિત પ્રથમ ફુટબોલ કલબ ડેલહાઉસી કલબ હતી.
ફુટબોલની સર્વોચ્ચ સંસ્થા ફિફા (ફેડરેશન ઓફ ઈન્ટરનેશનલ ફુટબોલ એસોસીએશન) છે.જેનું મુખ્યાલય પેરિસમાં આવેલું છે.
પ્રથમ ફુટબોલ વિશ્વકપ ૧૯૩૦માં ઉરુગ્વેમાં રમાયો હતો.
વિશ્વકપમાં સૌથી વધુ ગોલ કરનારા ખેલાડીને ગોલ્ડન બૂટ ટ્રોફી ૧૯૩૦ થી ફીફા ધ્વારા આપવામાં આવે છે.
૧૯૮૨ થી વિશ્વકપમાં સર્વશ્રેષ્ઠ ખેલાડીને ફિફા ધ્વારા ગોલ્ડન બોલ ટ્રોફી આપવમાં આવે છે.
૧૯૯૪ થી રશિયામાં મહાન ગોલકિપર લેવ યાશીનની યાદમાં ફિફા ધ્વારા વિશ્વકપમાં સર્વશ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરનાર ગોલકિપરને યાશીન એવોર્ડ આપવામાં આવે છે.
૧૯૭૮ થી વિશ્વકપમાં સૌથી વધુ પ્રમાણિક અને ખેલદીલીની ભાવના સાથે રમનારી ટીમને ફિફા ધ્વારા ફિફા ફોરપ્લે એવોર્ડ આપવામાં આવે છે.

વર્ષ	આયોજક	વિજેતા	ઉપવિજેતા
૧૯૩૦	ઉરુગ્વે	ઉરુગ્વે	આર્જેન્ટિના
૧૯૩૪	ઈટાલી	ઈટાલી	ચેકોસ્લાવિયા
૧૯૩૮	ફ્રાંસ	ઈટાલી	ચેકોસ્લાવિયા
૧૯૫૦	બ્રાઝિલ	ઉરુગ્વે	બ્રાઝિલ
૧૯૫૪	સ્વિટ્ઝરલેન્ડ	પ.જર્મની	હંગેરી
૧૯૫૮	સ્વિડન	બ્રાઝિલ	સ્વીડન
૧૯૬૨	ચિલી	બ્રાઝિલ	ચેકોસ્લાવિયા
૧૯૬૬	ઈન્ગલેન્ડ	ઈન્ગલેન્ડ	પ.જર્મની
૧૯૭૦	મેક્સિકો	બ્રાઝીલ	ઈટાલી
૧૯૭૪	પ.જર્મની	પ.જર્મની	હોલેન્ડ
૧૯૭૮	આર્જેન્ટિના	આર્જેન્ટિના	હોલેન્ડ
૧૯૮૨	સ્પેન	ઈટાલી	પ.જર્મની
૧૯૮૬	મેક્સિકો	આર્જેન્ટિના	પ.જર્મની
૧૯૯૦	ઈટાલી	પ.જર્મની	આર્જેન્ટિના
૧૯૯૪	યુ.એસ.એ.	બ્રાઝિલ	ઈટાલી
૧૯૯૮	ફ્રાંસ	ફ્રાંસ	બ્રાઝીલ
૨૦૦૨	જાપાન અને દ.કોરિયા	બ્રાઝિલ	જર્મની
૨૦૦૬	જર્મની	ઈટાલી	ફ્રાંન્સ
૨૦૧૦	દ.આફ્રિકા	સ્પેન	હોલેન્ડ
૨૦૧૪	બ્રાઝિલ..	...	
૨૦૧૮	રશિયા...		
૨૦૨૨	કતાર..		

૧૯૪૨ અને ૧૯૪૬ નો વિશ્વકપ દ્વિતીય વિશ્વયુદ્ધના લીધે યોજાયો ન હતો.

www.marugujarat.in

For more Free Study Materials Visit www.marugujarat.in

3 **ક્રિકેટ :**

મેદાન : લગભગ ૯૧ મીટર ત્રીજયાથી દોરેલું વર્તુળાકાર
પીચ : લંબાઈ ૨૦.૧૨ મીટર (૨૨વાર) પહોળાઈ : ૩.૦૫ મીટર
સ્ટમ્પની ઉંચાઈ : ૭૧.૧૨ સે.મી.
બેટ : લંબાઈ ૯૬.૫ સે.મી. (મહતમ), પહોળાઈ : વધુમાં વધુ ૧૦.૮ સે.મી.
દડો : વજન ૧૫૬ થી ૧૬૮ ગ્રામ
એક ટીમના ખેલાડીની સંખ્યા : ૧૧
રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : ચાઈના મેન, LBW,ઓવર ધ વિકેટ, રાઉન્ડ ધ વિકેટ, ક્રિઝ, હિટ વિકેટ, મેડન, ડક, હેટ્રીક, બાય રન, ફોલોઅન, ગુગલી, બાઉન્સર, ડ્રાઈવ, ફલાઈટ, નો બોલ, બોલ્ડ, કેચ, સ્વિંગ, ઓવર થ્રો, થર્ડ મેન, પોપિંગ ક્રિઝ, મિડ ઓન,
ઈન્ગલેન્ડ ક્રિકેટનો જન્મદાતા છે. વિશ્વની પ્રથમ ક્રિકેટ કલબ હેમ્બલ્ડનમાં સ્થપાઈ હતી.
પ્રથમ ક્રિકેટ ટેસ્ટ મેચ ૧૮૭૭માં તથા પ્રથમ વન ડે ઈન્ટરનેશનલ (ODI) ૧૯૭૧માં ઈન્ગલેન્ડ અને ઓસ્ટ્રેલિયા વચ્ચે મેલબોર્નમાં રમાઈ હતી.
ICC ઈન્ટરનેશનલ ક્રિકેટ કાઉન્સિલ ક્રિકેટની સર્વોચ્ચ સંસ્થા તેનું મુખ્યાલય દુબઈમાં આવેલું છે.

વિશ્વકપ

વર્ષ	આયોજક	વિજેતા	ઉપવિજેતા
૧૯૭૫	ઈન્ગ્લેન્ડ	વેસ્ટ ઈન્ડિઝ	ઓસ્ટ્રેલિયા
૧૯૭૯	ઈન્ગ્લેન્ડ	વેસ્ટ ઈન્ડિઝ	ઈન્ગ્લેન્ડ
૧૯૮૩	ઈન્ગ્લેન્ડ	ભારત	વેસ્ટ ઈન્ડિઝ
૧૯૮૭	ભારત–પાકિસ્તાન	ઓસ્ટ્રેલિયા	ઈન્ગ્લેન્ડ
૧૯૯૨	ઓસ્ટ્રેલિયા–ન્યુઝીલેન્ડ	પાકિસ્તાન	ઈન્ગ્લેન્ડ
૧૯૯૬	ભારત,શ્રીલંકા,પાકિસ્તાન	શ્રીલંકા	ઓસ્ટ્રેલિયા
૧૯૯૯	ઈન્ગ્લેન્ડ	ઓસ્ટ્રેલિયા	પાકિસ્તાન
૨૦૦૩	દ.આફ્રિકા	ઓસ્ટ્રેલિયા	ભારત
૨૦૦૭	વેસ્ટ ઈન્ડિઝ	ઓસ્ટ્રેલિયા	શ્રીલંકા
૨૦૧૧	ભારત,શ્રીલંકા,બાંગ્લાદેશ	ભારત	શ્રીલંકા
૨૦૧૫	ઓસ્ટ્રેલિયા,ન્યુઝીલેન્ડ		
૨૦૧૯	ઈન્ગ્લેન્ડ		

૧૯૭૫, ૧૯૭૯, ૧૯૮૩ નો વિશ્વકપ પ્રુડેન્સિયલ કપ, ૧૯૮૭ નો વિશ્વકપ રિલાયન્સ કપ તથા ૧૯૯૧ ના વિશ્વકપ બેન્સન એન્ડ હેજીસ કપ, ૧૯૯૬ નો વિશ્વકપ વિલ્સકપ તરીકે ઓળખાયેલ.

20-20 વિશ્વ કપ

વર્ષ	આયોજક	વિજેતા	ઉપવિજેતા
૨૦૦૭	દ.આફ્રિકા	ભારત	પાકિસ્તાન
૨૦૦૯	ઈન્ગ્લેન્ડ	પાકિસ્તાન	શ્રીલંકા
૨૦૧૦	વેસ્ટ ઈન્ડિઝ	ઈન્ગલેન્ડ	ઓસ્ટ્રેલિયા
૨૦૧૨	શ્રીલંકા	વેસ્ટ ઈન્ડિઝ	શ્રીલંકા
૨૦૧૪	બાંગ્લાદેશ	શ્રીલંકા	ભારત

4 **લોન ટેનિસ :**

www.marugujarat.in

For more Free Study Materials Visit www.marugujarat.in

	મેદાન : (કોર્ટ) લંબાઈ ૭૮ ફુટ, પહોળાઈ ૨૭ ફુટ, ૩૬ ફુટ (ડબલ્સ) નેટની ઉંચાઈ : ૩ ફુટ દડાનું વજન: ૫૬.૭ ગ્રામથી ૫૮.૫ ગ્રામ (રંગ સફેદ અથવા પીળો) રેકેટ વધુમાં વધુ લંબાઈ ૩૨ ઈંચ ખેલાડી બંને પક્ષે ૧ અથવા ૨ રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : બેક હેન્ડ ડ્રાઈવ, સર્વિસ, ગ્રેન્ડ સ્લેમ, ટ્રાઈબેકર, ચેન્જ લવ, સેટ ઈન, વાલી, લેટ, આઉટ, સ્મેશ, ડયૂસ. લોન ટેનિસનો આધુનિક વિકાસ ઈન્ગલેન્ડ થી થયો હતો. ટેનિસની સર્વોચ્ચ સંસ્થા ઈન્ટરનેશનલ ટેનિસ ફેડરેશન (ITF) છે. જેની સ્થાપના ૧૯૧૩માં થઈ હતી. મુખ્યાલય : પેરીસ **ગ્રાન્ડ સ્લેમ : (Grand Slam)** ટેનિસની સૌથી મહત્વપૂર્ણ અને વિશેષ પ્રતિયોગિતા એ દર વર્ષે યોજાતા ચાર ગ્રેન્ડ સ્લેમ ટુર્નામેન્ટ છે. જેને મેજર કહેવાય છે.

ગ્રાન્ડ સ્લેમ	સમયગાળો	આયોજન સ્થળ
૧.ઓસ્ટ્રેલિયન ઓપન (OZ Open)	જાન્યુઆરી	મેલબર્ન પાર્ક
૨.ફ્રેન્ચ ઓપન	મે–જુન	રોલાં ગૈરા, પેરિસ
૩.વિમ્બલ્ડન ચેમ્પિયન શિપ	જુન–જુલાઈ	વિમ્બલ્ડન, લંડન
૪. યુ.એસ.ઓપન	ઓગષ્ટ–સપ્ટેમ્બર	ન્યૂયોર્ક

ઓસ્ટ્રેલિયન ઓપન અને યુ.એસ.ઓપન બંને હાર્ડ કોર્ટ પર રમાય છે. ફ્રેન્ચ ઓપન માટીના કોર્ટ પર તથા વિમ્બલ્ડન ઘાસની કોર્ટ પર રમાય છે.

5	**ટેબલ ટેનિસ**
	ટેબલ : લંબાઈ ૨.૭૫ મીટર (૯ ફુટ), પહોળાઈ : ૧.૫૦ મીટર, ઉંચાઈ : ૭૬ સે.મી. દડો : વજન, ૨.૪ ગ્રામથી ૨.૫૩ ગ્રામ(રંગ સફેદ અથવા પીળો) રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : સર્વિસ, પેન હોલ્ડર ગ્રિપ, સ્વિંગ, સાઈડ સ્પિન, બેક સ્પિન, સેન્ટર લાઈન, હાફ કોર્ટ, ફાયલ, ચાયનિજ, રૈલી, લેટ ઈન્ગ્લેન્ડ ટેબલ ટેનિસનો જન્મદાતા છે. ઈન્ટરનેશનલ ટેબલ ટેનિસ એસોસિએશનની સ્થાપના ૧૯૨૬માં થઈ હતી. જે ટેબલ ટેનિસની સર્વોચ્ચ સંસ્થા છે. ટેબલ ટેનિસની વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશીપ દર બે વર્ષે યોજાઈ છે. સૌ પ્રથમ ૧૯૨૭માં વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશીપ મેચ યોજાઈ હતી.
6	**બેડમિન્ટન :**
	મેદાન : (કોર્ટ) લંબાઈ ૧૩.૪૦ મીટર (૪૪ ફૂટ), પહોળાઈ ૬.૧૦ મીટર (૨૦ ફુટ) નેટની ઉંચાઈ : ૧.૫૨ મીટર (૫ ફૂટ) શટલ કોક : ૪.૭૪ ગ્રામ થી ૫.૫૧ ગ્રામ રેકેટ : લંબાઈ ૬૬ સે.મી. વજન ૮૫–૧૪૦ ગ્રામ રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : ડયૂસ, સ્મેશ, ડ્રોપ, ડબલ ફોલ્ટ, લેટ, સર્વિસ, નેટ ફોલ્ટ, લવ આધુનિક બેડમિંન્ટનનો વિકાસ ઈન્ગ્લેન્ડમાં થયો હતો. ઈન્ટરનેશનલ બેડમિંટન ફેડરેશન IBF બેડમિન્ટનની સર્વોચ્ચ સંસ્થા છે. તેની સ્થાપના ૧૯૧૭માં થઈ હતી. વર્લ્ડ બેડમિંન્ટન ચેમ્પિયનશીપની શરૂઆત ૧૯૭૭ થી થઈ હતી.

www.marugujarat.in

7	**વોલીબોલ :**
	મેદાન : (કોર્ટ) લંબાઈ ૧૮ મીટર, પહોળાઈ : ૯ મીટર નેટ : પહોળાઈ : ૧ મીટર, લંબાઈ–૯.૫૦ મીટર દડાનું વજન : ૨૬૦ થી ૨૮૦ ગ્રામ ખેલાડીઓ : એક ટીમ : ૬ રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : સર્વિસ, નેટ ફોલ્ટ, રોટેશન, બ્લોકિંગ, ડયૂસ, બુસ્ટર, વોલી, લવ, સ્મેશ, સ્વિચ, ફલોટર, એશ્યિલ વોલીબોલનો જન્મદાતા યુ.એસ.એ. છે. તેની સર્વોચ્ચ સંસ્થા ઈન્ટરનેશનલ વોલીબોલ ફેડરેશન છે. જેની સ્થાપના ૧૯૪૮માં થઈ હતી. પ્રથમ વોલીબોલ વિશ્વકપ ૧૯૪૯માં યોજાયો હતો. તથા ૧૯૬૪ માં પ્રથમ વખત વોલીબોલનો ઓલિમ્પિકમાં સમાવેશ થયો હતો.
8	**બાસ્કેટ બોલ :**
	મેદાન : (કોર્ટ)લંબાઈ : ૨૮ મીટર, પહોળાઈ : ૧૫ મીટર દડાનું વજન : ૬૦૦ થી ૬૫૦ ગ્રામ. ખેલાડીઓ : એક ટીમ ૫. રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : ડ્રિબિલ, બ્લોક, રિંગગાર્ડ, ડેડ બોલ, ગોલ, પિક, પિનોટ, કેરિંગ,હોલ્ડિંગ, જમ્પ બોલ, ઝોન. આ રમતની શોધ જેમ્સ નેસ્મિથે ૧૮૯૧માં યુ.એસ.એ.માં કરી હતી. તેની સર્વોચ્ચ સંસ્થા ફેડરેશન ઈન્ટરનેશનલ કે બાસ્કેટબોલ એસોસિએશન (FIBA) છે. જેની સ્થાપના ૧૯૩૨માં થઈ હતી. ૧૯૫૦માં તેની પ્રથમ વર્લ્ડ ચેમ્પિયન મેચ યોજાઈ હતી.
9	**પોલો :**
	મેદાન : લંબાઈ ૨૭૫ મીટર (૩૦૦ વાર), પહોળાઈ : ૧૩૭ મીટર, (૧૫૦) વાર ગોલ પોસ્ટ : ઉંચાઈ ૭.૩ મીટર (૮ વાર) એક ટીમમાં ખેલાડીઓની સંખ્યા : એક ટીમ :૪ રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : બંકર, ચકર, મેલેટ, હેન્ડીકેપ,એંગલ શોટ સામાન્ય રીતે પોલોની શરૂઆત ઈરાન(પર્શીયા) થી થઈ એવું માનવામાં આવે છે. જયાં ૫૨૫ બી.સી.માં પુલુ નામથી આ રમત રમાતી હતી. એક મત એવો છે કે પોલોનો જન્મ મણિપુર (ભારત)થી થયો હતો. આધુનિક સમયમાં પોલોની શરૂઆત ૧૮૫૯માં અસમના કછાર થી થઈ અને ૧૮૬૯માં પોલો ભારતથી ઈન્ગ્લેન્ડ ૧૦મી હુસર રેજીમેન્ટ ધ્વારા લઈ જવાયો હતો.
10	**ગોલ્ફ :**
	મેદાન : (કોર્સ) ક્ષેત્રફળ : ૧૭૫ થી ૧૭૫ એકર દડો :વજન ૪૫.૯ ગ્રામ છિદ્રનો વ્યાસ : ૪ ઈંચ રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : બોગી, ફોરસમ, કેડી, પુટીગ, આયરન, લીન્કસ, ટી, સ્ટાઈમી, ડોર્મી, ફેરવે, પોસ્ટ. આધુનિક ગોલ્ફની સૌ પ્રથમ શરૂઆત સ્કોટલેન્ડથી થઈ હતી. પુરુષોમાં ચાર ગ્રેડ સ્લેમ ટુર્નામેન્ટ થાય છે. ૧.માસ્ટર ઓપન, ૨. યુ.એસ.ઓપન,. ૩.બ્રિટિશ ઓપન, ૪. P.G.A. ચેમ્પિયન શીય (પ્રોફેશનલ ગોલ્ફર્સ

www.marugujarat.in

	એસોશીએશન ઓફ અમેરીકા)
11	**કબડ્ડી :**
	મેદાન : લંબાઈ : ૧૨.૫ મીટર, પહોળાઈ : ૧૦ મીટર, પ્રત્યેક ટીમમાં ખેલાડીઓની સંખ્યા : ૭
12	**ખો–ખો**
	મેદાન : લંબાઈ ૨૯ મીટર, પહોળાઈ : ૧૬ મીટર એક ટીમમાં ખેલાડીઓની સંખ્યા : ૯ રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : ચેંજ, એકિટવ, ચેજર, રનર્સ ફ્રિજો પોન, ક્રોસલેન
13	**બેઝબોલ :**
	આ રમતનો યુ.એસ.એ.માંથી વિકાસ થયો હતો. એક ટીમમાં ખેલાડીઓની સંખ્યા –૯ રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : ડાયમંડ, હોમ, પિચર, હોમરન, બેટરી, થ્રો, ઈન ફિલ્ડ, આઉટ ફિલ્ડ, શોર્ટ સ્ટોપ.
14	**ચેસ :**
	ચેસના બોર્ડને ચોકર બોર્ડ કહે છે. જેમાં ૬૪ ચોરસ ખાના હોય છે. પ્રત્યેક ખેલાડી પાસે અલગ–અલગ રંગના ૧૬ ચેસમેન હોય છે. રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : ચેકમેટ, સ્ટેલ મેટ, ગેમ્બીટ, બિશપ, કિંગ, નાઈટ, પોન, કવીન, રૂક, કાસલ, ગ્રાન્ડ માસ્ટર. આ રમતની શરૂઆત ભારતમાંથી ૭મી સદીમાં થઈ હોય એવું માનવામાં આવે છે. આ રમતની સર્વોચ્ચ સંસ્થા ધ ફેડરેશન ઈન્ટરનેશનલ ડે અચેસ (FIDE) છે જે દર બે વર્ષે વિશ્વ ચેમ્પિયનશિપનું આયોજન કરે છે. ભારતનો પ્રથમ ચેસ ગ્રાન્ડ માસ્ટર વિશ્વનાથ આનંદ છે. તેમણે ૫ વખત વર્ષ (૨૦૦૦, ૨૦૦૭,૨૦૦૮,૨૦૧૦,૨૦૧૨) વિશ્વ ચેમ્પિયનશીય જીતેલ છે.
15	**બિલિયડર્સ :–**
	ટેબલ : લંબાઈ : ૩.૭મીટર, પહોળાઈ ૧.૮૫ મીટર, ઉંચાઈ ૩ ફુટ દડો : વજન ૧૫૦ થી ૨૧૦ ગ્રામ કયૂ : મજબૂત લાકડીની બનેલી હોય છે. લંબાઈ ૯૦ થી ૧૪૫ સે.મી. રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : કૂય, કેનનસ, પોટ, જિંગર, બ્રેક, સ્ક્રેચ, ઈન બોલ્ક, બોલ્ટિંગ, જેની, સ્પાઈડર, હેજર્ડ. તેની સર્વોચ્ચ સંસ્થા વર્લ્ડ પ્રોફેશનલ બિલિયર્ડસ એન્ડ સ્નુકર એસોસિએશન છે.
16	**રાઈફલ શુટિંગ :** રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : બેગ, બુલ્સ આઈ, માર્કસમેન શિપ, પ્લગ, ટ્રેંચ.
17	**કુસ્તી :**
	તેની સર્વોચ્ચ સંસ્થા ફેડરેશન ઈન્ટરનેશનલ ડી લા લૂટે FLA છે. રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : ડીવ, હાફ નેલ્સન, ક્રેડલ, ડબલ નેલ્સન, ટાઈમ કીપર, ડાગફલ, મેટ, બ્રિજ, હોલ્ડ, હેક લોક, રીબાઉટ, સીજર.

www.marugujarat.in

18	**બોક્સિંગ**
	રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : જેબ, હૂક, અપર કટ, નોક આઉટ, બિલો ધ બ્લેટ, નોક ડાઉન, કીડની પંચ, રેબિટ પંચ, બ્રેક, કટ, સેકન્ડ આઉટ, વેટ ઈન, વિલ્લો, હિટિંગ.
19	**સ્વિમિંગ :**
	૫૦ મીટર લાંબા સ્વિમિંગ પુલમાં ૬,૮ અથવા ૧૦ લેન હોય છે. અને ૨૫ મીટર લાંબા સ્વિમિંગ પુલમાં ૪,૫ અથવા ૮ લેન હોય છે. પુલમાં પાણીની ઉંડાઈ ૯મીટર હોય છે. તથા તાપમાન લગભગ ૨૬°સે.હોય છે. આ રમતની નિયંત્રણ કર્તા સંસ્થા ધ ફેડરેશન ઈન્ટરનેશનલ ડીનેશન એમચ્યોર FINA.છે. રમત સાથે સંકળાયેલા શબ્દો : ફ્રંટકોલ, બ્રેસ્ટ સ્ટ્રોક, બેક સ્ટ્રોક, બટર ફલાય, ટ્વિસ્ટ, ફ્રી સ્ટાઈલ.
20	**એથલેટિક્સ :**
	ઈ.સ.પૂર્વે ૮મી સદીમાં થયેલ પ્રથમ ઓલંમ્પિકમાં એથલેટિક્સ એકમાત્ર રમત હતી. તેની સર્વોચ્ચ સંસ્થા ઈન્ટરનેશનલ એથલેટિક્સ એમચ્યોર ફેડરેશન IAAF છે. જેની સ્થાપના ૧૯૧૨માં થયેલ, તે દર ચાર વર્ષે વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપનું આયોજન કરે છે.
	ડેકાથલોન : તે પુરુષોની હરિફાઈ છે. જેમાં દસ ઈવેન્ટ જેવી કે દોડ (૧૦૦મી, ૨૦૦મી,૧૫૦૦મી) ઉંચી કુદ, લાંબી કુદ, શોટ પુટ, (ગોળા ફેંક) વિઘ્ન દોડ (૧૧૦મી), ડિસ્ક થ્રો, પોલ વોલ્ટ, જેવલિન થ્રોનો સમાવેશ થાય છે.
	હેપ્ટાથલોન : તે મહિલાઓની હરિફાઈ છે. જેમાં સાત ઈવેન્ટ જેવી કે દોડ(૨૦૦મી, ૮૦૦મી) વિઘ્ન દોડ (૧૦૦મી), ઉંચી કુદ, શોટ પૂટ, લાંબી કુદ, જેવલિન થ્રોનો સમાવેશ થાય છે.
	પેન્ટાથલોન : તે એક દિવસીય હરિફાઈમાં ઉંચી કુદ, જેવલિન થ્રો, ૨૦૦મી દોડ, ડિસ્કસ થ્રો, ૧૫૦૦ મી. દોડનો સમાવેશ થાય છે.
	સ્ટીપલ ચેસ : **તેનું અંતર સામાન્ય રીતે ૩૦૦૦ મીટર હોય છે. જેમાં વિઘ્ન રૂપે હર્ડલ અને પાણી હોય છે.**
	મેરેથોન : તેનું અંતર ૪૨,૧૯૫ કિ.મી. હોય છે. પોલ વોલ્ટ એટલે પાતળી લાકડીના સહારે છલાંગ લગાવીને મીન પર રાખેલા ગાદલા પર પડવું.
	રમત સાથે સંકળાયેલા કેટલાક કપ અને ટ્રોફીઓ : ક્રિકેટ વિશ્વકપ, ચેમ્પિયન ટ્રોફી, એશિજ, એશિયાકપ, રણજી ટ્રોફી, (નેશનલ ચેમ્પિયનશિપ) દિલીપ ટ્રોફી, ઈરાની ટ્રોફી, દેવધર ટ્રોફી, સી.કે.નાયડુ ટ્રોફી, કૂચ બિહાર ટ્રોફી, રાણી ઝાંસી ટ્રોફી, જી.ડી. બિરલા ટ્રોફી, રોહિન્ટન બારીયા ટ્રોફી.
	હોકી : વિશ્વકપ, ચેમ્પિયન ટ્રોફી, એશિયન ચેમ્પિયન શીપ, આગાખાન કપ, ધ્યાનચંદ ટ્રોફી, બાઈટન કપ, રંગાસ્વામી કપ, લેડી રતન ટાટા ટ્રોફી (મહિલા) નહેરુ ટ્રોફી, બેગમ રસૂલ ટ્રોફી, (મહિલા), મુરુગપ્પા ઓબાય દુલ્લાહ ગોલ્ડકપ, રેનિફ્રેન્ક ટ્રોફી, યદવિન્દ્રા કપ, મહારાજ રણજીતસિંહ ગોલ્ડ કપ, સિંધિયા ગોલ્ડ કપ, ઈંદિરા ગાંધી ગોલ્ડકપ.
	ફુટબોલ : ફિફા વિશ્વકપ, યુએફા કપ, યુરો કપ, મેર્ડકા, કેનર્ફેડરેશન કપ, નેહરુ ગોલ્ડકપ, વી.સી.રોય ટ્રોફી,(નેશનલ ચેમ્પિયન ટ્રોફી) ડુરાન્ડ કપ, મૌલાના આઝાદ ટ્રોફી, રોવર્સ કપ, સુપ્રાતો કપ, સંજય ગોલ્ડ કપ, સુબ્રોતો મુખર્જી કપ, આશુતોષ મુખર્જી કપ.

www.marugujarat.in

લોન ટેનિસ :
વિમ્બલડન, ફ્રેન્ચ ઓપન, યુ.એસ.ઓપન, ઓસ્ટ્રેલિયન ઓપન, ડેવીસ કપ, રાજેન્દ્ર પ્રસાદ કપ.

ટેબલ ટેનિસ :
કોરબીલોન કપ (મહિલા), સ્વેદલિંગ કપ, વિશ્વકપ, જયલક્ષ્મી કપ (મહિલા), બાનોબેલેક કપ (પુરુષ) રામાનુજન ટ્રોફી (જુનિયર પુરુષ) રાજકુમારી ચેલેન્જ કપ (જુનિયર મહિલા)

બાસ્કેટ બોલ :
વિશ્વ કપ, ચેમ્પિયનશિપ, નહેરૂ કપ, ફેડરેશન કપ, બેંગ્લોર બ્લુજ ચેલેન્જર કપ, ટોડ મેમોરીયલ ટ્રોફી, પ્રિન્સ બેસેતલી ટ્રોફી.

વોલીબોલ :
એમ.એમ. જોસેફ ટ્રોફી, પૂર્ણિમા ટ્રોફી, ફેડરેશન કપ, ઈન્ડીયા ગોલ્ડ કપ, શીવાંશી સૂવર્ણ કપ.

એથલેટિક્સ :
વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપ, જેસી ઓવન્સ ટ્રોફી, માર્શલ ટીટો ટ્રોફી, ચાર મિનાર ટ્રોફી, બી.સી.રોય ટ્રોફી.

પોલો :
એઝર કપ, પૃથ્વીપાલસિંહ કપ, રાધામોહન કપ, ક્લાસિક કપ.

બેડમિન્ટન :
નારંગ કપ, ચઢ્ઢા કપ, અમૃત દિવાન કપ, રહીયતુલ્લાહ કપ.

ગોલ્ફ :
વોકર કપ, રાઈડર કપ, આઈઝન હોવર કપ, કેનેડા કપ, સર્કીટ કપ.

કબડ્ડી :
પોયરુ રામારાવ રૂઈયા ચેલેન્જ ગોલ્ડ ટ્રોફી, હોલ્કર ટ્રોફી, વેનિસ ટ્રોફી.

બ્રિજ :
રામનિવાસ રૂઈયા ચેલેન્જ ગોલ્ડ ટ્રોફી, હોલ્કર ટ્રોફી, વેનિસ ટ્રોફી.

બિલિયર્ડ એન્ડ સ્નુકર : આર્થર વોકર ટ્રોફી, વર્લ્ડ બિલિયર્ડ ચેમ્પિયનશીપ

વિવિધ રાષ્ટ્રોની રાષ્ટ્રીય રમત :

ભારત	હોકી	રશિયા	ફુટબોલ ચેસ
યુ.એસ.એ.	બેઝબોલ	સ્કોટલેન્ડ	રૂગ્બી, ફુટબોલ
કેનેડા	ક્રિકેટ, આઈસ હોકી	પાકિસ્તાન	હોકી
ઈન્ગલેન્ડ	ક્રિકેટ	ભૂટાન	આર્ચરી
જાપાન	જૂડો	સ્પેન	બુલ ફાઈટ
ઓસ્ટ્રેલિયા	ક્રિકેટ	આર્જેન્ટિના	ફુટબોલ
મલેશિયા	બેડમિન્ટન	ઉરુગ્વે	ફુટબોલ
ચીન	ટેબલ ટેનિસ	દ.આફ્રિકા	ક્રિકેટ
ઈન્ડોનેશિયા	બેડમિન્ટેન	ફ્રાંસ	ફૂટબોલ
બ્રાઝિલ	ફૂટબોલ	ઈટાલી	ફૂટબોલ

વિવિધ રમતોના રમત–પ્રદેશો (મેદાન) ના નામ :
કોર્ટ : ટેનિસ, બેડમિન્ટન, નેટબોલ, ખો–ખો, કબડ્ડી, વોલીબોલ, હેન્ડબોલ, સ્કવેરા

મેટ : જૂડો, કરાટે, તાઈક્વાન્ડો

બોર્ડ : ટેબલ ટેનિસ

ફીલ્ડ : ફુટબોલ, પોલો, હોકી

www.marugujarat.in

	રિંગ : સ્કેટીંગ, બોકિસંગ
	પુલ : સ્વિમિંગ
	રેન્જ : શુટીંગ, આર્ચરી
	વેલોડમ : સાઈક્લિંગ
	કોર્સ : ગોલ્ફ
	એરીના : હોર્સ રાઈડીંગ
	પિચ : ક્રિકેટ, રગ્બી
	રિંક : આઈસ હોકી, કલિંગ
	મુખ્ય રમતોમાં એક ટીમમાં ખેલાડીઓની સંખ્યા : હોકી : ક્રિકેટ, ફૂટબોલ :૧૧ બાસ્કેટ બોલ : ૫ રગ્બી ફૂટબોલ : ૧૫ વૉલી બોલ : ૬ પોલો : ૪ ખો–ખો : ૯ વોટર પોલો, કબડ્ડી, નેટબોલ, હેડબોલ : ૭ ટેનિસ, ટેબલ ટેનિસ, બેડમિન્ટન ૧ અથવા ૨ જિન્માસ્ટિક : ૮
	પ્રસિદ્ધ સ્ટેડિયમ : ફુટબોલનું સોલ્ટ લેક સ્ટેડિયમ તરીકે ઓળખાતું યુવા ભારતી સ્ટેડિયમ કોલકત્તામાં આવેલું છે. જે ભારતનું સૌથી મોટું સ્ટેડિયમ છે. બેઠક ક્ષમતા ૧,૨૦,૦૦૦. દિલ્હીમાં આવેલું ઈન્દિરા ગાંધી સ્ટેડીયમ સૌથી મોટુ ઈનડોર સ્ટેડિયમ છે. બેઠક ક્ષમતા : ૨૫,૦૦૦.
	ક્રિકેટના પ્રખ્યાત સ્ટેડિયમ :

બેબ્રોર્ન, વાનખેડે	મુંબઈ	બારામતી	કટક
ગ્રીન પાર્ક	કાનપુર	ઈડન ગાર્ડન	કોલકાતા
ફિરોજશાહ કોટલા	દિલ્હી	ચિન્ના સ્વામી	બેંગ્લોર
ચેપોક	ચેન્નઈ	કિવન	જમશેદપુર
રાજીવ ગાંધી	હેદરાબાદ	સવાઈ માનસિંહ	જયપુર
સરદાર પટેલ (મોટેરા)	અમદાવાદ	ગદાફી	લાહૌર
લોર્ડસ , ઓવલ	લંડન		
અન્ય સ્ટેડિયમ :			
જવાહરલાલ નહેરૂ સ્ટેડિયમ : (એથલેટિકસ) દિલ્હી			
યુવા ભારતી સ્ટેડિયમ (ફુટબોલ) કોલકાતા			
ઈન્દિરા ગાંધી ઈનડોર સ્ટેડિયમ : દિલ્હી			
નેશનલ સ્ટેડિયમ હોકી : દિલ્હી, મુંબઈ			
શિવાજી સ્ટેડિયમ (હોકી) : દિલ્હી			
બુકલેન્ડ (ફૂટબોલ) ઈન્ગ્લેન્ડ			
પટની માર્ક લેક (નૌકાદોડ) : ઈન્ગ્લેન્ડ			
હરલિઘમ (પોલો) : ઈન્ગ્લેન્ડ			
બુકલિન (બેઝબોલ) : ન્યુયોર્ક			

www.marugujarat.in

	યોકિ : (બોકિસંગ) : ન્યુયોર્ક ફોરેસ્ટ હિલ (ટેનિસ) : ન્યુયોર્ક વેમ્બલે (ફૂટબોલ) : લંડન (ઈન્ગ્લેન્ડ) બ્લેક હીથ (રગ્બી ફુટબોલ) લંડન (ઈન્ગ્લેન્ડ) સેન્ડી લોજ (ગોલ્ફ) : સ્કોટલેન્ડ
	ઓલિમ્પિક રમતોત્સવ :
	ઓલિમ્પિક રમતોની શરૂઆત ઈ.સ.પૂર્વે ૭૭૬માં પ્રાચીન ગીસના ઓલમ્પિયા શહેરમાં થઈ હતી તથા ઈ.સ.પૂર્વે ૩૯૪ સુધી દર ચાર વર્ષે યોજાતી હતી. પરંતુ રોમના રાજા થિયોડિયસે ૩૯૪ બી.સી.માં તેનું આયોજન બંધ કરાવ્યું હતું. આધુનિક ઓલિમ્પિક રમતોનો પ્રારંભ ફ્રાંસના બેરોન પિયરેડી કુબરટિનના પ્રયાસોથી ૧૮૯૬માં ગ્રીસની રાજધાની એથેન્સથી થયો હતો. ત્યારબાદ ચાર વર્ષે ઓલિમ્પિક રમતોનું આયોજન થાય છે. ઓલિમ્પિક રમતોનું સંચાલન ઈન્ટરનેશનલ ઓલિમ્પિક કમિટી (IOC) ધ્વારા થાય છે. તેની સ્થાપના ૧૮૯૪ માં સખોન નામના સ્થળે થઈ હતી. હાલમાં મુખ્યાલય લોસાને (સ્વિટઝરલેન્ડ) માં આવેલું છે. (IOC) અંતર્ગત જે–તે દેશમાં ઓલિમ્પિક એસોશીએશન હોય છે. ભારતમાં ઈન્ડીયન ઓલિમ્પિક એસોશીએશન (IOA) ની સ્થાપના ૧૯૨૪માં થઈ હતી. (પ્રથમ અધ્યક્ષ જે.જે.તાતા હતા.) (IOC) ના પ્રથમ ડિમિટ્રિયાસ વિકેલાસ (ગ્રીસ) ૧૮૯૪–૧૮૯૬ સુધી તથા બેરોન પિયરે ડિ કોબર્ટિન (ફ્રાંસ) અધ્યક્ષ તરીકે ૧૮૯૬ થી ૧૯૨૫ સુધી રહયા હતા. હાલમાં જેકયુસ રાગ્ગ (બેલ્જીયમ) ૨૦૦૧ થી અધ્યક્ષ તરીકે છે.
	ઓલિમ્પિક નો મુદ્રાલેખ : (Motto) : સાઈટિયસ, અલ્ટિયસ, ફોરટિયસ, (વધુ ઝડપે, વધુ ઉંચે, વધુ તાકાતથી) છે. જેની રચના ૧૮૯૭માં ફાધર ડિડોન ધ્વારા થઈ હતી. ૧૯૨૦માં એંટવર્પ ઓલિમ્પિક રમતોત્સવમાં પ્રથમ વખત તેનો ઓલિમ્પિક મુદ્રાલેખ કે ઉદેશ સ્વરૂપે સ્વીકાર થયો હતો.
	ઓલિમ્પિક ધ્વજ : આ સિલ્કનો બનેલો છે તથા તેની પૃષ્ઠ ભૂમિ સફેદ રંગની છે તેમાં મધ્યે એકબીજા સાથે જોડાયેલા વિવિધ રંગના (ભૂરો, પીળો, કાળો, લીલો, લાલ) પાંચ સર્કલ છે. જે પૃથ્વીના ૫ ખંડનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. ભૂરૂ સર્કલ : યુરોપ, પીળું સર્કલ : એશિયા, કાળુ સર્કલ : આફ્રિકા, લીલુ સર્કલ : ઓસ્ટ્રેલિયા તથા લાલ સર્કલ અમેરીકા (ઉત્તર તથા દક્ષિણ) ખંડ દર્શાવે છે. આમ આંતરરાષ્ટ્રીય સદભાવ અને મૈત્રીનો સંદેશ આપે છે. ધ્વજ તરીકે સ્વીકાર સૌ પ્રથમ ૧૯૨૦માં એંટવર્પ ઓલિમ્પિકમાં થયો હતો.
	ઓલિમ્પિક મશાલ (Olympic Flame) : – ઓલિમ્પિક મશાલ પ્રજવલિત કરવાની શરૂઆત ૧૯૨૮માં એમ્સટર્ડમ ઓલિમ્પિકથી થઈ પરંતુ મશાલ પ્રજવલિત કરવાનું વર્તમાન સ્વરૂપ ૧૯૩૬ના બર્લિન ઓલિમ્પિકથી શરૂ થયું છે. રમતોત્સવ શરૂ થવાના થોડા દિવસો પહેલાં ગ્રીસના ઓલમ્પિયા શહેરના જિયસના મંદીરની સામે સૂર્ય કિરણો વડે મશાલ પ્રજવલીત કરી આયોજન સ્થળ સુધી લાવીને રમતોત્સવની વિશેષ ભલામણને પ્રજવલિત કરવામાં આવે છે.
	ઓલિમ્પિક મેડલ : વિવિધ રમતોમાં પ્રથમ, દ્વિતિય અને તૃતીય ક્રમે આવનારને અનુક્રમે ગોલ્ડ, સિલ્વર અને બ્રોન્ઝ મેડલ એનાયત કરવામાં આવે છે. ઓલિમ્પિકના ઉદઘાટન સમારોહમાં માર્ચ–પોસ્ટમાં ગ્રીસની ટીમ સૌથી આગળ અને આયોજક દેશની ટીમ સૌથી પાછળ હોય છે અને બાકીના દેશોની ટીમ અંગ્રેજી આલ્ફાબેટીક ક્રમાનુસાર હોય છે.

www.marugujarat.in

અત્યાર સુધીના ઓલિમ્પિક રમતોત્સવ

ક્રમ	વર્ષ	સ્થળ	ભાગ લેનારા દેશ	સ્પર્ધાઓ
૧	1896	એથેન્સ (ગ્રીસ)	14	43
૨	1900	પેરિસ	24	86
૩	1904	સેંટ લુઈઝ (USA)	13	89
૪	1908	લંડન (યુ.કે.)	22	107
૫	1912	સ્ટોકહોમ (સ્વિડન)	28	102
૬	1916	બર્લિન (જર્મની)	પ્રથમ વિશ્વયુધ્ધના કારણે સ્થગિત	
૭	1920	એટવર્પ (બેલ્જીયમ)	29	151
૮	1924	પેરિસ (ફ્રાંન્સ)	44	126
૯	1928	એમ્સટર્ડમ (હોલેન્ડ)	46	109
૧૦	1932	લોસ એંજીલ્સ (USA)	37	117
૧૧	1936	બર્લિન (જર્મની)	49	129
૧૨	1940	ટોકિયો (જાપાન)	દ્વિતિય વિશ્વયુધ્ધના કારણે સ્થગિત	
૧૩	1944	લંડન (U.K.)	દ્વિતિય વિશ્વયુધ્ધના કારણે સ્થગિત	
૧૪	1948	લંડન (U.K.)	59	136
૧૫	1952	હેલસિંકી (ફિનલેન્ડ)	69	149
૧૬	1956	મેલબોર્ન (ઓસ્ટ્રેલિયા)	67	145
૧૭	1960	રોમ (ઈટાલી)	83	150
૧૮	1964	ટોકિયો (જાપાન)	93	163
૧૯	1968	મેકિસકો સીટી	112	172
૨૦	1972	મ્યુનિખ (પ.જર્મની)	121	195
૨૧	1976	મોન્ટ્રિયલ (કેનેડા)	92	198
૨૨	1980	મોસ્કો (USSR)	80	203
૨૩	1984	લોસ એન્જીલ્સ	140	221
૨૪	1988	સિઓલ (દ.કોરીયા)	159	237
૨૫	1992	બાર્સિલોના (સ્પેન)	169	257
૨૬	1996	એટલાંટા (USA)	197	271
૨૭	2000	સિડની (ઓસ્ટ્રેલિયા)	200	300
૨૮	2004	અથેન્સ (ગ્રીસ)	201	301
૨૯	2008	બેઈજીંગ (ચીન)	204	302
૩૦	2012	લંડન	204	302
૩૧	2016	રિયો ડિ જોનેરો (બ્રાઝિલ)		

લંડન ઓલિમ્પિક ૨૦૧૨ :

www.marugujarat.in

For more Free Study Materials Visit www.marugujarat.in

આ ઓલિમ્પિક રમતોત્સવનો શુભારંભ તા.૨૭ જુલાઈ ૨૦૧૨ના રોજ લંડનના ઓલિમ્પિક સ્ટેડીયમ ખાતે બ્રિટનની મહારાણી એલિઝાબેથ – II એ કર્યો હતો.
આ ઓલિમ્પિક ૨૦૪ દેશોના ૧૦૫૦૦ ખેલાડીઓએ ભાગ લીધો હતો. જેમાં ભારતના કુલ ૮૧ ખેલાડીઓ (૫૭ પુરુષો અને ૨૪ મહિલા) નો સમાવેશ થાય છે.
ઉદ્દઘાટન સમારોહમાં ભારતીય ધ્વજ વાહક તરીકે સુશીલકુમાર હતો.
ખેલ સમાપન ૧૨મી ઓગષ્ટ ૨૦૧૨ ના રોજ થયું હતું. સમાપન સમારોહમાં ભારતીય ધ્વજ વાહક તરીકે બ્રોન્ઝ મેડલ વિજેતા એમ.સી.મેરીકોમ હતા.
લંડન ત્રણ ઓલિમ્પિક રમતોત્સવ (૧૯૦૮,૧૯૪૮,૨૦૧૨) આયોજન કરનારું વિશ્વનું પ્રથમ શહેર બન્યું છે.
આ વખતે મહિલા બોકિસંગનો સમાવેશ કરાયો હતો.
યુ.એસ.એ. ૪૬ ગોલ્ડ મેડલ સહિત કુલ ૧૦૪ મેડલ સામે પ્રથમ ક્રમે રહયું હતું. જયારે ભારત ૨ સિલ્વર અને ૪ બ્રોન્ઝ મેડલ એમ કુલ ૬ મેડલ સાથે ૫૫માં ક્રમાંકે રહયું હતું.

લંડન ઓલિમ્પિક ૨૦૧૨માં ટોચના સ્થાને રહેલો દેશ :

રેંન્ક	દેશ	ગોલ્ડ	સિલ્વર	બ્રોન્ઝ	કુલ
૧	યુ.એસ.એ	46	29	29	104
૨	ચીન	38	27	33	88
૩	યુ.કે.	29	17	19	65
૪	રશિયા	24	26	32	82
૫	દ.કોરિયા	13	8	7	28
૬	જર્મની	11	19	14	44
૭	ફ્રાંન્સ	11	11	12	34
૮	ઈટાલી	8	9	11	28
૯	હંગેરી	8	4	5	17
૧૦	ઓસ્ટ્રેલિયા	7	16	12	35
૧૧	જાપાન	7	14	17	38
૧૨	કઝાખિસ્તાન	7	1	5	13
૫૫	ભારત	-	2	4	6

આ ઓલિમ્પિકમાં માઈકલ ફેલ્પ્સે (USA) સ્વિમિંગમાં ૪ ગોલ્ડ અને ૨ સિલ્વર મેડલ જીત્યા હતા.આ સાથે ત તે ઓલિમ્પિક ઈતિહાસમાં સૌથી વધુ મેડલ (૨૨) જીતનારો ખેલાડી બન્યો હતો. તેણે એથેન્સ ઓલિમ્પિક (૨૦૦૪)માં ૬ ગોલ્ડ અને ૨ બ્રોન્ઝ તથા બેઈજીંગ ઓલિમ્પિક (૨૦૦૬) માં ૮ ગોલ્ડ મેડલ જીત્યા હતા.
જમૈકાના યુસેન બોલ્ટે ૧૦૦ મીટર દોડ ૯.૬૩ સેકન્ડ અને ૨૦૦ મીટર દોડ ૧૯.૩૨ સેકન્ડમાં પૂર્ણ કરી વર્લ્ડ રેકોર્ડ સ્થાપિત કર્યો હતો. તેણે ૪×૧૦૦ મીટર રીલે દોડમાં પણ ગોલ્ડ મેડલ પ્રાપ્ત કર્યો હતો. આ પહેલા બેઈજીંગ, ઓલિમ્પિકમાં પણ ૧૦૦ અને ૨૦૦ મીટર દોડમાં ગોલ્ડ મેડલ પ્રાપ્ત કર્યા હતા. આમ તે સતત બે વખત ઓલિમ્પિકમાં ૧૦૦ મીટર અને ૨૦૦ મીટર દોડમાં ગોલ્ડ મેડલ પ્રાપ્ત કરનાર પ્રથમ ખેલાડી બન્યો છે.
સુશીલ કુમારે કુસ્તીમાં સિલ્વર મેડલ જીત્યો હતો. તેમણે બેઈજીંગ ઓલિમ્પિકમાં પણ બ્રોન્ઝ મેડલ જીત્યો હતો. આ સાથે તેણે સતત બે ઓલિમ્પિકમાં મેડલ જીતનારો પ્રથમ ભારતીય ખેલાડી બન્યો છે.
એમ.સી.મેરકોમ બોકિસંગ બ્રોન્ઝ મેડલ જીતીને ઓલિમ્પિક મેડલ જીતનાર પ્રથમ ભારતીય મહિલા બોકસર

w w w . m a r u g u j a r a t . i n

For more Free Study Materials Visit www.marugujarat.in

તથા સાઈના નેહવાલ બેડમિન્ટનમાં બ્રોન્ઝ મેડલ જીતીને ઓલિમ્પિકમાં મેડલ જીતનાર પ્રથમ ભારતીય મહિલા બેડમિન્ટન ખેલાડી બની.

લંડન ઓલિમ્પિકમાં ભારતનું પ્રદર્શન :

ખેલાડી	રમત	મેડલ
વિજયકુમાર	શૂટીગ(૨૫મીટર રેપીડ ફાયર પિસ્ટલ)	સિલ્વર
સુશીલકુમાર	કુસ્તી (૬૬કિ.ફ્રિ સ્ટાઈલ)	સિલ્વર
ગગન નારંગ	શૂટીગ (૧૦મીટર એર રાઈફલ)	બ્રોન્ઝ
એમ.સી.મેરીકોમ	બોકિસંગ (૫૧કિ.)	બ્રોન્ઝ
સાયના નેહવાલ	બેડમિન્ટન	બ્રોન્ઝ
યોગેશ્વર દત્ત	કુસ્તી (૬૦ ફ્રિ સ્ટાઈલ)	બ્રોન્ઝ

ભારત તરફથી સૌ પ્રથમ ઓલિમ્પિક રમતોમાં ભાગ લેનાર ખેલાડી નોમન પ્રિજાર્ડ નામનો અંગ્લો ઈન્ડીયન હતો. જેમણે પેરિસ ઓલિમ્પિક (૧૯૦૦)માં ભાગ લઈ એથલેટીકસમાં બે સિલ્વર મેડલ જીત્યા હતા.

વિવિધ રમતોમાં ભારતનું અત્યાર સુધીના ઓલમ્પિકમાં પ્રદર્શન :

હોકી : ૮ ગોલ્ડ મેડલ (૧૯૨૮,૧૯૩૨,૧૯૩૬,૧૯૪૮,૧૯૫૨,૧૯૫૬,૧૯૬૪,૧૯૮૦)
૧ સિલ્વર મેડલ (૧૯૬૦)
૨ બ્રોન્ઝ મેડલ : (૧૯૬૮,૧૯૭૨)

કુસ્તી : ૧ સિલ્વર મેડલ (૨૦૧૨) ૩ બ્રોન્ઝ મેડલ (૧૯૫૨,૨૦૦૮,૨૦૧૨)

શૂટીગ : ૧ ગોલ્ડ મેડલ (૨૦૦૮) ૨ સિલ્વર મેડલ (૨૦૦,૨૦૧૨) ૧ બ્રોન્ઝ મેડલ (૨૦૧૨)

ટેનિસ : ૧ બ્રોન્ઝ મેડલ (૧૯૯૬)

એથલેટીકસ : ૨ સિલ્વર મેડલ (૧૯૦૦)

બોકિસંગ : ૨ બ્રોન્ઝ મેડલ (૨૦૦૦)

વેઈટ લિફટિંગ : ૧ બ્રોન્ઝ મેડલ (૨૦૦૦)

બેડમિન્ટન : ૧ બ્રોન્ઝ મેડલ (૨૦૧૨)

વ્યકિતગત સ્પર્ધામાં સૌ પ્રથમ ગોલ્ડમેડલ મેળવનાર ભારતીય અભિનવ બિન્દ્રા છે. તેમણે બેઈજીંગ **ઓલિમ્પિક ૨૦૦૮ માં શૂટીગમાં ગોલ્ડ મેડલ મેળવ્યો હતો.**

કોમનવેલ્થ ગેમ્સ :

કોમનવેલ્થ ગેમ્સ : એ ઓલિમ્પિક રમતોત્સવ પછી વિશ્વનું બીજો સૌથી મોટો રમતોત્સવ છે. તેની શરૂઆત ૧૯૩૦ થી હેમિલ્ટન (કેનેડા) થી થઈ હતી.
કોમનવેલ્થ ગેમ્સ :નું આયોજન દર ચાર વર્ષે બે ઓલિમ્પિક ગેમ્સ મધ્યે થાય છે. તેનું જુનું નામ બ્રિટિશ એમ્પાયર ગેમ્સ છે.
હાલમાં કોમનવેલ્થ દેશોની સંખ્યા ૫૪ છે. પરંતુ કોમન વેલ્થ ગેમ્સમાં ૭૧ દેશ ભાગ લે છે.

અત્યાર સુધીના કોમનવેલ્થ ગેમ્સ

વર્ષ	આયોજન સ્થળ	દેશ	રમતો	પ્રથમ સ્થાન	ભારતની સ્થિતિ		
					ગોલ્ડ	સિલ્વર	બ્રોન્ઝ

w w w . m a r u g u j a r a t . i n

1930	હેમિલ્ટન(કેનેડા)	11	6	ઈન્ગ્લેન્ડ	ભાગ ન લીધો		
1934	લંડન(યૂ.કે.)	16	7	ઈન્ગ્લેન્ડ	-	-	1
1938	સિડની (ઓસ્ટ્રેલિયા)	15	7	ઓસ્ટ્રેલિયા	-	-	1
1942	ઓકલેન્ડ (ન્યુઝિલેન્ડ)	13	10	ઓસ્ટ્રેલિયા	ભાગ ન લીધો		
1950	ઓકલેન્ડ (ન્યુઝિલેન્ડ)	13	10	ઓસ્ટ્રેલિયા	ભાગ ન લીધો		
1954	વેનકુવર(કેનેડા)	24	9	ઈન્ગ્લેન્ડ	-	-	-
1958	કાર્ડિફ(યુ.કે.)	35	9	ઈન્ગ્લેન્ડ	2	1	-
1962	પર્થ (ઓસ્ટ્રેલિયા)	35	9	ઓસ્ટ્રેલિયા	ભાગ ન લીધો		
1966	કિંગ્સટન (જમૈકા)	42	9	ઈન્ગ્લેન્ડ	3	4	5
1970	એડિનબર્ગ (યૂ.કે.)	42	9	ઓસ્ટ્રેલિયા	5	3	-
1974	ક્રાઈસ્ટ ચર્ચ (ન્યુઝિલેન્ડ)	38	9	ઓસ્ટ્રેલિયા	4	8	3
1978	એડમોન્ટન (કેનેડા)	46	10	કેનેડા	5	4	6
1982	બ્રિસબેન (ઓસ્ટ્રેલિયા)	46	10	ઓસ્ટ્રેલિયા	5	5	3
1986	એડિનબર્ગ(યુ.કે.)	26	10	ઈન્ગ્લેન્ડ	ભાગ ન લીધો		
1990	ઓકલેન્ડ (ન્યુઝીલેન્ડ)	29	10	ઓસ્ટ્રેલિયા	13	8	7
1994	વિક્ટોરીયા (કેનેડા)	64	10	ઓસ્ટ્રેલિયા	6	11	10
1998	કુવાલાલમ્પુર(મલેશિયા)	70	16	ઓસ્ટ્રેલિયા	7	10	8
2002	માંચેસ્ટર(યુ.કે.)	72	17	ઓસ્ટ્રેલિયા	30	21	18ચોથું
2006	મેલબર્ન (ઓસ્ટ્રેલિયા)	71	16	ઓસ્ટ્રેલિયા	22	17	11ચોથું
2010	દિલ્લી(ભારત)	71	17	ઓસ્ટ્રેલિયા	38	27	36બીજું
2014	ગ્લાસ ગો (યૂ.કે.)						
2018	ગોલ્ડકોસ્ટ (ઓસ્ટ્રેલિયા)						

કોમન વેલ્થ ગેમ્સ ૨૦૧૦, દિલ્હી

	દેશ	ગોલ્ડ	સિલ્વર	બ્રોન્ઝ	કુલ
૧	ઓસ્ટ્રેલિયા	74	55	48	177
૨	ભારત	38	27	36	101
૩	ઈન્ગ્લેન્ડ	37	59	46	142
૪	કેનેડા	26	17	32	75
૫	દ.આફ્રિકા	12	11	10	33
૬	કેન્યા	12	11	9	32
૭	મલેશિયા	12	10	13	35
૮	સિંગાપુર	11	11	9	31
૯	નાઈજીરીયા	11	10	14	35
૧૦	સ્કોટલેન્ડ	9	10	7	26

ભારતે શુટીગમાં સૌથી વધુ ૩૦ મેડલો જીત્યા હતા. (૧૪, ગોલ્ડ, ૧૧ સિલ્વર, ૫ બ્રોન્ઝ,)

www.marugujarat.in

For more Free Study Materials Visit www.marugujarat.in

	ભારત તરફથી સૌથી વધુ ૪ ગોલ્ડ મેડલ ગગન નારંગે શૂટીંગમાં જીત્યા હતા.
	એશિયન રમતોત્સવ (એશિયાડ)
	આ રમતોત્સવ શરૂ કરવાનું મુખ્ય શ્રેય ભારતીય પ્રો.જી.ડી.સોંધીને ફાળે જાય છે. ૧૯૪૯માં દિલ્હીમાં એશિયાના મુખ્ય દેશોના પ્રતિનિધિઓને એશિયન ગેમ ફેડરેશનની સ્થાપના કરી હતી. તે મુજબ દર ચાર વર્ષે એશિયા ખંડના રાષ્ટ્રોના કોઈ શહેરમાં આ રમતોત્સવ યોજવાનો નિર્ણય કરાયો હતો. એશિયન ગેમ્સ ફેડરેશનનો પ્રતિક ઉગતો સુર્ય છે. ૧૬માં એશિયાડ, ૨૦૧૦ ચીનના ગ્વાંગજુ શહેરમાં યોજાયો હતો. જેમાં ઉદ્દઘાટન સમારોહમાં ભારતીય ધ્વજવાહક તરીકે ગગન નારંગ હતો તથા સમાપન સમારોહમાં ધ્વજવાહક તરીકે વિજેંદરસિંહ હતો. ૧૬માં એશિયાડમાં મહિલા કબડ્ડી તથા ૨૦–૨૦ ક્રિકેટનો પ્રથમ વખત સમાવેશ થયો હતો.

	દેશ	ગોલ્ડ	સિલ્વર	બ્રોન્ઝ	કુલ
૧	ચીન	199	119	98	416
૨	દ.કોરીયા	76	65	91	232
૩	જાપાન	48	74	94	216
૪	ઈરાન	20	14	25	59
૫	કઝાખિસ્તાન	18	23	38	79
૬	ભારત	14	17	33	64
૭	તાઈપે	13	16	38	67
૮	ઉજબેકિસ્તાન	11	22	23	56
૯	થાઈલેન્ડ	11	9	32	52
૧૦	મલેશિયા	9	18	14	41

અત્યાર સુધીના એશિયન રમતોત્સવ

વર્ષ	આયોજન સ્થળ	દેશ	રમતો	પ્રથમ સ્થાન	ભારતની સ્થિતિ				
					ગોલ્ડ	સિલ્વર	બ્રોન્ઝ	કુલ	રેંક
1951	દિલ્હી (ભારત)	**11**	**6**	જાપાન	**15**	**16**	**20**	**51**	**2**
1954	મનીલા(ફિલિપાઈન્સ)	**18**	**8**	જાપાન	**4**	**4**	**5**	**13**	**5**
1958	ટોકીયો (જાપાન)	**20**	**13**	જાપાન	**5**	**3**	**3**	**11**	**6**
1962	જકાર્તા(ઈન્ડોનેશિયા)	**16**	**13**	જાપાન	**12**	**13**	**27**	**52**	**3**
1966	બેંગકોક(થાઈલેન્ડ)	**18**	**14**	જાપાન	**7**	**4**	**11**	**22**	**5**
1970	બેંગકોક(થાઈલેન્ડ)	**18**	**13**	જાપાન	**6**	**9**	**10**	**25**	**5**
1974	તેહરાન (ઈરાન)	**25**	**16**	જાપાન	**4**	**12**	**12**	**28**	**7**
1978	બેંગકોક(થાઈલેન્ડ)	**25**	**19**	જાપાન	**11**	**11**	**6**	**28**	**6**
1982	દિલ્હી (ભારત)	**33**	**21**	ચીન	**13**	**19**	**25**	**57**	**5**
1986	સિઓલ (દ.કોરિયા)	**27**	**25**	ચીન	**5**	**9**	**23**	**37**	**5**
1990	બેઈજીંગ (ચીન)	**47**	**27**	ચીન	**1**	**8**	**14**	**23**	**11**
1994	હિરોશીમા (જાપાન)	**42**	**34**	ચીન	**4**	**3**	**15**	**22**	**8**

www.marugujarat.in

		1998	બેગકોક (થોઈલેન્ડ)	41	38	ચીન	7	11	17	35	9	
		2002	બ્રુસાન (દ.કોરીયા)	44	38	ચીન	10	12	13	35	8	
		2006	દોહા (કતાર)	45	39	ચીન	10	17	26	53	8	
		2010	ગ્વાગઝુ (ચીન)	45	42	ચીન	14	17	33	64	6	
		2014	ઈન્ચિયોન (દ.કોરીયા)									

www.marugujarat.in

www.marugujarat.in